

Jornada
***“El Dret d'autodeterminació:
anàlisi jurídica”***

Barcelona, 31 de gener de 2014

La Comissió de Defensa dels Drets de la Persona i del Lliure Exercici de l'Advocacia organitzà el passat 31 de gener un acte públic sota el títol "El dret d'autoderminació: anàlisi jurídica", amb l'assistència d'unes 130 persones que ompliren la vuitena planta del Col·legi.

La Jornada s'inaugurà amb les intervencions en nom del Col·legi de la Vice degana Sra. Rosa Maria Barberà, que excusà l'assistència del Degà, i de la Sra. Esther Palmés, Diputada de la Junta de Govern, que feu la presentació de la Comissió de Defensa. La Jornada va comptar amb set ponències, a càrrec de prestigiosos experts en Dret Internacional i en Dret Constitucional, que conformaven dues taules.

La primera d'elles, tenia per títol "Els fonaments del dret a l'autodeterminació", i estava moderada pel Sr. August Gil Matamala, membre de la Comissió de Defensa i President d'Honor de l'AED (Advocats Europeus Demòcrates), que feu una breu intervenció per justificar l'interès i l'oportunitat del tema escollit.

El Sr. Gerardo Pisarello, professor de Dret Constitucional de la Universitat de Barcelona, tractà el tema des de la perspectiva dels drets fonamentals, afirmant que és un dret que no s'aplica únicament a pobles en situació colonial, sinó també quan es dona una situació objectiva de reiterada denegació o desconeixement de la perso-

nalitat jurídica, lingüística o cultural d'una comunitat política; o bé quan existeix, simplement, una demanda subjectiva forta d'exercir-lo, és a dir, una voluntat majoritària i clara, lliurement conformada, en aquest sentit. Així considerà que el dret a decidir es pot entendre com l'actualització del dret a l'autodeterminació que col·loca l'èmfasi no tant i només en els greuges passats com en l'existència present d'una voluntat clara i majoritària. Segons Pisarello, el que molts autors anomenen *el problema espanyol* és la incapacitat d'una determinada configuració de l'Estat per a reconèixer o donar un encaix democràtic a la seva diversitat cultural, lingüística, jurídica i nacional.

El Sr. Javier Pérez Royo, catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat de Sevilla, tractà el tema des de la perspectiva del dret constitucional espanyol, partint de la base que el dret a l'autodeterminació és el dret constitutiu de la democràcia. Segons ell a Catalunya hi ha una majoria de ciutadans que estan sol·licitant modificar el marc jurídic per a l'exercici de l'autodeterminació, volent exercir aquest dret de manera diferenciada a com l'exerceixen els ciutadans de les demés nacionalitats i regions que integren Espanya. Es tracta simplement de la voluntat dels catalans de viure i exercir llurs drets (que es sintetitzen en el dret d'autodeterminació) en un marc propi, decidit per ells mateixos. Ara mateix ens trobem en una situació en la qual la Constitució espanyola interpretada en clau jurídica tradicional no dona resposta al problema que

planteja Catalunya. És un problema polític al que cal trobar-li una resposta.

Per últim, la Sra. Anna Badia Martí, catedràtica de Dret Internacional de la Universitat de Barcelona, tractà el tema des de la perspectiva del dret internacional, afirmant que l'article 1 comú als Pactes Internacionals de Drets Civils i Polítics i de Drets Econòmics, Socials i Culturals, que constitueixen el cos jurídic dels drets humans, parla del dret a l'autodeterminació com un dret de tots els pobles. Això vol dir que si un poble no pot decidir per ell mateix, tots els altres drets que venen al darrere, la llibertat, la integritat de la persona, el dret a la nacionalitat, etc., no poden funcionar. Amb aquests pactes s'incorpora a la vida jurídica internacional el principi democràtic del pacte social de Rousseau. En termes de l'ordre jurídic internacional, el principi de l'autodeterminació s'imposa com una obligació als Estats i com un dret dels pobles.

La segona taula tenia per títol "L'exercici del dret a l'autodeterminació", i estava moderada per la senyora Marion Hohn, Presidenta de l'Associació Catalana per a la Defensa dels Drets Humans.

El Sr. Bojan Brezigar, políticòleg i periodista eslovè, explicà el model reeixit d'Eslovènia, on es va celebrar un referèndum el desembre de 1990 amb la pregunta següent: "La República d'Eslovènia hauria d'esdevenir un Estat autònom i independent?" que va obtenir un 95% de vots afirmatius

amb una participació del 93 % de la població i que va donar lloc a que el 25 de juny de 1991 es declarés la independència. El gener de 1992 tots els membres de la Unió Europea van reconèixer la independència i aquell mateix any Eslovènia va ingressar a les Nacions Unides i l'Assemblea nacional eslovena va aprovar la nova Constitució.

El Sr. Xavier Solano, assessor de l'Scottish National Party, explicà el procés d'Escòcia, on el proper 18 de setembre es celebrarà un referèndum amb la pregunta "Escòcia hauria de ser un país independent?". Va destacar que aquest procés estat possible gràcies a tres pilars: el reconeixement de la plurinacionalitat de l'Estat britànic i, per tant, del dret d'autodeterminació de les nacions, el respecte al principi democràtic, i al fet que al Regne Unit la política s'utilitza per resoldre problemes polítics i la llei s'utilitza per resoldre problemes legals, però no es barregen, són dues àrees diferenciades.

El Sr. Daniel Turp, professor de la Universitat de Montreal, tractà el procés del Quebec, posant atenció en l'informe consultiu de la Cort Suprema del Canadà de 20 d'agost de 1998, en el qual s'estableix el principi democràtic com a fonament del dret a l'autodeterminació i l'obligació que té el Canadà de negociar les modificacions constitucionals que permetin al Quebec realitzar la secessió, i la capacitat d'aquesta província d'accedir a l'estatus d'Estat sobirà i independent. L'Assemblea nacional del Quebec va

adoptar el 1978 una *Llei sobre la Consulta Popular*, que ha regit els dos referèndums d'autodeterminació celebrats al Quebec el 20 de maig de 1980 i el 20 de octubre de 1995, i que no van obtenir la majoria necessària.

El Sr. Carles Viver i Pi-Sunyer, President del Consell Assessor per a la Transició Nacional i catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat Pompeu Fabra, explicà les passes que s'estan donant a Catalunya per exercir el dret a l'autodeterminació i les que s'hauran de donar en el futur. Va fer un repàs a les onze resolucions o

mocions del Parlament de Catalunya reivindicant aquest dret des de l'any 1989, a les actuacions concretes que s'estan portant a terme per part del Parlament català, el Govern i els partits polítics, i també va explicar els diversos informes que està elaborant el Consell Assessor.

La Jornada fou clausurada amb una intervenció de la senyora Mireia Montesinos, Presidenta de la Comissió de Defensa, que donà lectura a les conclusions de la mateixa.

